

14/2024

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Instituti i Kosovës për Drejtësi
Kosovo Law Institute
Kosovski Institut Pravde

Troškovi neisplaćenih jubilarnih plata

(Analitički izveštaj o finansijskom i sudskom uticaju sudskih predmeta koji uključuju jubilarne plate)

Autor:

Kosovski Institut Pravde (KIP)

i

studenti Pravne Klinike KIP: Alban Bytyqi, Anesa Maksuti, Arton Salihi, Aulona Kameri, Auron Demelezi, Fjolla Maksuti, Gent Bunjaku, Jorik Vatovci, Katarina Milenković, Laureša Gashi, Lazar Jovanović

Pod mentorstvom:

Arrita Rezniki, menadžer programa/viši pravni istraživač u KIP-o

i

Doc. Prof. Mrika Kotorri, RIT Kosovo

Nijedan deo ovog materijala ne sme se štampati, kopirati, reprodukovati u bilo kom obliku, elektronskom ili štampanom, ili u bilo kom drugom obliku reprodukcije bez dozvole Kosovskog instituta Pravde.

Ovaj izveštaj je pripremio Kosovski Institut Pravde (KIP) i podržan od strane USAID-a kroz Pravosudne Aktivnosti.

Mišljenja koja je autor izneo u ovom izveštaju ne predstavljaju nužno mišljenja Agencije Sjedinjenih Američkih Država za Međunarodni Razvoj (USAID) ili Vlade Sjedinjenih Država.

Priština,

Septembra, 2024

Sadržaj

Spisak skraćenica.....	5
1. Izvršni sažetak	6
2. Metodologija	7
3. Pravni okvir koji reguliše jubilarne zarade	8
4. Trend obima sudskih predmeta od broja primljenih na jubilarnu platu	10
4.1. Opterećenje/obim predmeta u sudovima koji se odnose na predmete jubilarne zarade primljene tokom 2021. godine.....	11
4.2. Opterećenje/obim predmeta u sudovima koji se odnose na predmete jubilarne zarade primljene tokom 2022. godine.....	13
4.3. Opterećenje/obim predmeta u sudovima koji se odnose na predmete jubilarne zarade primljene tokom 2023. godine.....	14
5. Trend opterećenja sa predmetima u odnosu na broj stanovnika.....	16
5.1 Osnovni Sud u Prištini.....	17
5.2 Osnovni Sud u Mitrovici	17
5.3 Osnovni Sud u Peći.....	18
5.4 Osnovni Sud u Prizrenu.....	19
5.5 Osnovni Sud u Uroševcu.....	20
5.6 Osnovni Sud u Gnjilanu	21
5.7 Osnovni Sud u Đakovici	22
6. Analiza podataka Sudskog Saveta Kosova za slučajeve jubilarne zarade.....	23
6.1. Status predmeta.....	23
7. Analiza sudskih odluka u predmetima jubilarnih zarada	25
8. Prosečni godišnji troškovi vezani za slučajeve jubilarnih zarada	29
9. Glavni nalazi i zaključci	30
10. Preporuke	31

Spisak skraćenica

ESUP	Elektronski Sistem Upravljanja Predmetima
ABPP	Agencija za Besplatnu Pravnu Pomoć
ASK	Agencija za Statistiku Kosova
SSK	Sudski Savet Kosova
KIP	Kosovski Institut Pravde
ZPS	Zakon o Postupku u Sporu
ZOO	Zakon o Obligacionim Odnosima
NVO	Nevladina Organizacija

I. Izvršni sažetak

Jubilarna plata je dodatna plata koja se isplaćuje radnicima na osnovu Kolektivnog Ugovora ili nekog internog akta. Ova dodatna plata u vidu bonusa se daje za različite periode službe. Pravni osnov za jubilarne plate utvrđen je Zakonom br. 03/L-212 o radu koji propisuje da *“Kolektivni ugovori ne smeju ograničiti nepovoljnija prava za poslodavca i radnika od prava utvrđenih zakonom“*. Dok su zakonom definisana osnovna plata/zarada, dodatna plata i druga primanja, Kolektivnim ugovorom su radnicima omogućena dodatna prava, kao što su naknada za put, ishrana i dodatne naknade za radni staž, naknade za odlazak u penziju i dodaci na platu u vezi sa Jubilarnom Platom.

KIP je utvrdio da je broj predmeta u sudovima varirao tokom godina u zavisnosti od broja predmeta koji se odnose na jubilarne plate koje sudovi prihvataju godišnje. 2021. godina se smatra godinom kada je primljen najveći broj predmeta jubilarnih plata u jednoj kalendarskoj godini. Dok je posle 2021. godine u narednim godinama došlo do značajnog smanjenja predmeta koji se odnose na jubilarne zarade u odnosu na ukupan broj parničnih predmeta u parničnom postupku. Tokom 2021. godine, jubilarne zarade su činile do 20% ukupnih parničnih predmeta u parničnim postupcima pred sudovima, koji je procenat smanjen na približno 10% tokom 2022. godine i na 8% u 2023. godine. I pored drastičnog povećanja broja novih predmeta u građanskim predmetima tokom 2023. godine, procenat predmeta jubilarne zarade u odnosu na ukupan broj parničnih predmeta je smanjen.

KIP je uspešno analizirao i predstavio podatke koji se odnose na broj predmeta u svakom sudu koji se odnose na slučajeve jubilarnih plata u poslednje tri godine, u odnosu na broj stanovništva u svakom regionu Kosova. U proseku, u poslednje tri godine, skoro svakih 300 građana iz regiona Prištine pokrenulo je sudski spor povodom ostvarivanja prava na jubilarnu zaradu. Sledi u regionu Mitrovica gde je otprilike svakih 360 građana pokrenulo tužbu. U regionu Gnjilana, otprilike svakih 425 građana pokrenulo je tužbu za ostvarivanje prava na jubilarnu zaradu, dok je u regionu Prizrenu svakih 740 i u regionu Uroševca svakih 880 građana pokrenulo je tužbu za jubilarnu platu. Na dnu liste je region Peć sa svakih 965 građana i region Đakovice sa otprilike svakih 1.050 građana koji su pokrenuli sudski spor za ostvarivanje prava na jubilarnu platu.

KIP je analizirao sudske odluke u vezi sa jubilarnim zaradama koje dokazuju da je sudovima bilo potrebno u proseku 690 dana ili otprilike dve godine za prvostepeno odlučivanje o ovim predmetima. Analizirane odluke dokazuju da su u 70% slučajeva tužbe u potpunosti usvojene, u 13% tužbe djelimično usvojene, a u 17% tužbe su odbijene od strane suda.

Analiza KIP-e je pokazala da je jedan od 30 analiziranih predmeta takođe bio predmet finansijskog veštačenja. Dok su tužioce u svim slučajevima zastupali advokati odbrane. Tužiocima su privatno angažovali advokate odbrane. Analizom KIP-e utvrđeno je da su u 80% slučajeva tužiocima tražili naknadu troškova postupka u kojima je sud pozitivno odlučio, obavezujući drugu stranu, uvek državnu instituciju, da pokrije i nadoknadi takve troškove.

Na osnovu analize slučajeva, proizilazi da su godišnji troškovi koje država plaća za jubilarne zarade dostigli i do 10 miliona evra.

2. Metodologija

Kroz program Pravne Klinike KIP studenti su mogli da identifikuju nekoliko problema koji predstavljaju izazov za pravosudni sistem i zajedno sa svojim mentorima odlučili su da rade na određenoj temi, a to je izazov ostvarivanja prava na jubilarnu zaradu, opterećenost ovim predmetima, u pravosudnom sistemu, kao i troškove koji proizilaze iz ovog procesa. Studenti Pravne Klinike KIP, nakon završenih neophodnih studija slučaja, obučeni su da rade na analizi podataka, analizirajući ih kako bi napravili sveobuhvatan izveštaj, baveći se problemom identifikovanim u okviru pravosudnog sistema.

Obim ovog izveštaja obuhvata detaljnu analizu pravosudnih podataka prikupljenih iz izveštaja i statistike Sudskog Saveta Kosova (SSK), kao i analizu važećeg zakonodavstva, instrumenata i drugih pravnih akata, koji pružaju neophodne informacije u vezi sa pravima koja proizilaze od jubilarne zarade građanima. Takav pristup omogućava sveobuhvatno razumevanje početnog problema, parničnog procesa, kao i posledica koje proizilaze.

Izveštaj sadrži i analitičke pristupe tridesetak sudskih predmeta koji se bave jubilarnim zaradama. Sudski predmeti su odabrani nasumično. Analiza sudskih predmeta ispituje različite aspekte načina postupanja, kao što su trajanje postupka, način na koji je predmet okončan, da li je bilo potrebno bilo kakvo finansijsko ili drugo veštačenje, uključujući i način pravnog zastupanja (Agencija za Besplatnu Pravnu Pomoć, NVO, ili privatno postavljeni branioci (avokati)). Izveštaj sadrži i analizu da li je svakom tužbom utvrđeno potraživanje traženog iznosa za naknadu štete u odnosu na iznos koji je odobrio sud, troškove postupka koje potražuju tužioci i odgovarajuće iznose koje je sud odobrio.

Pored toga, izveštaj daje obračun troškova pokrivenih za slučaj jubilarne zarade. Ovo je izračunato na osnovu podataka prikupljenih u bazi podataka SSK-a, kao i na osnovu analize presuda objavljenih od strane sudova.

Tokom svake faze izrade izveštaja, studenti Pravne klinike KIP dobijali su kontinuiranu stručnu podršku svojih mentora. Ova pružena podrška i smjernice osigurali su da pravna analiza i nalazi budu dostupni široj publici, uključujući i javnost bez znanja ili iskustva o pravosudnom sistemu. S tim u vezi, nalazi izveštaja su konkretni i jasni, sa ciljem da se predstavi pristup razumljiv svima.

3. Pravni okvir koji reguliše jubilarne zarade

Jubilarna plata je dodatna zarada koja se isplaćuje radniku na osnovu kolektivnog ugovora ili nekog internog institucionalnog akta. Ova plata se daje za različite periode službe ili rada radnika.

Pored toga, jubilarna plata se smatra vrstom kompenzacije koja se daje radnicima kao znak zahvalnosti za njihov kontinuirani doprinos organizaciji. Svrha jubilarne zarade je da podstakne i nagradi radnike za njihovu posvećenost poslodavcu, što im služi kao motivacija. Jubilarna plata se obično daje kao fiksni novčani iznos ili kao dodatni procenat godišnje plate radnika.

Pravni osnov jubilarne zarade utvrđen je Zakonom br. 03/L-212 o radu koji propisuje da „radnik ima pravo na platu utvrđenu ovim zakonom, kolektivnim ugovorom, internim aktom i ugovorom o radu.“¹. Takođe, utvrđuje da „pravo na zaradu, prekovremeni rad, naknadu zarade i druga primanja poslodavac mora ostvariti na osnovu postignutog sporazuma sa zaposlenim za poslove koje obavlja i vreme koje provodi na radu kako je definisano sa ugovorom o radu.“² Ove odredbe omogućavaju mogućnost povoljnijih prava radnika kroz Kolektivni Ugovor.

Nadalje, Zakonom o Radu je propisano da „Kolektivni Ugovor ne smije obuhvatiti nijedno pravo nepovoljnije po poslodavca i radnika od prava utvrđenih zakonom.“³ Ovo podrazumeva da Kolektivnim Ugovorom ne može biti definisano manje prava od onih zagarantovanih zakonom. Dok je zakonom definisana osnovna zarada, dodatna zarada i druga davanja, Kolektivni Ugovor omogućava povećanje prava radnika kao što su naknade za ishranu, naknada za radni staž, naknada u slučaju penzionisanja i isplate u vezi sa jubilarnom zaradom.

Na Kosovu je jubilarna plata regulisana Kolektivnim Ugovorom između organizacija poslodavaca i radničkih sindikata. Svrha ovih ugovora je da se regulišu prava, obaveze i odgovornosti iz radnog odnosa stečenog na osnovu Kolektivnog Ugovora. Do sada je potpisano nekoliko kolektivnih ugovora, gde su u svim tim kolektivnim ugovorima definisane odredbe koje definišu jubilarnu zaradu. Ovi ugovori uključuju:

- Opšti kolektivni ugovor Kosova (2014).
- Kolektivni sporazum Kosovskog Obrazovanja (2014 – 2017).
- Kolektivni sporazum Kosovskog Obrazovanja (2017 – 2021).
- Sektorski Kolektivni Ugovor (2018 – 2021).

Svi ovi ugovori su se bavili pitanjem jubilarnih plata. Vrhovni Sud Kosova je 27. februara 2023. godine izdao pravno mišljenje u vezi sa jubilarnom nagradom, koje pojašnjava pravni osnov za ove ugovore. Pravno mišljenje je odobreno na generalnoj skupštini sudija Vrhovnog Suda. Pravno mišljenje Vrhovnog Suda dalo je jasnoću u pogledu različitih aspekata jubilarnih zarada u kolektivnim ugovorima, uključujući rok za realizaciju ugovora, uslove koji moraju biti

¹ Zakon br. 03/L-212 o Radu, član 55, par. 1.

² Ibid, par. 2.

³ Ibid, član 4, st. 2.

ispunjeni prema kolektivnom i sektorskom ugovoru, kao i kriterijume, definisano da radnici imaju pravo na korišćenje jubilarne zarade.⁴

Takođe, Vrhovni Sud je 9. oktobra 2023. godine izdao još jedno pravno mišljenje u vezi sa primenom sektorskog kolektivnog ugovora od 12. juna 2018. godine, a povodom zahteva zdravstvenih radnika za 13 platu. Pravnim mišljenjem Vrhovnog Suda po ovom pitanju utvrđeno je da zdravstveni radnici koji imaju sporne predmete u vezi sa pravima iz radnog odnosa, koji zatraže naknadu za 13 platu u skladu sa sektorskim kolektivnim ugovorom, imaju pravo na takvu naknadu za svaku kalendarsku godinu, u visini osnovne plate, u zavisnosti od budžetskih mogućnosti poslodavca.⁵

Na istoj sednici 9. oktobra 2023. godine, Vrhovni Sud je doneo pravno mišljenje u vezi sa naknadom službenika, 13 platom, povećanjem plata sa školskom spremom i jubilarnom zaradom u Kosovskoj Policiji. Prema pravnom mišljenju Vrhovnog Suda u spornim slučajevima zakona o radu, sa posebnim naglaskom na zahteve za Jubilarnu platu prema članu 29 stav 5 Administrativnog Uputstva br. 02/2018, a na osnovu člana 30 stav 5 Administrativnog Uputstva br. 01/2021 o radnim odnosima u Policiji Kosova, policijsko osoblje ima pravo na jubilarnu platu za 2018, 2019, 2020, 2021. i 2022. godinu.⁶

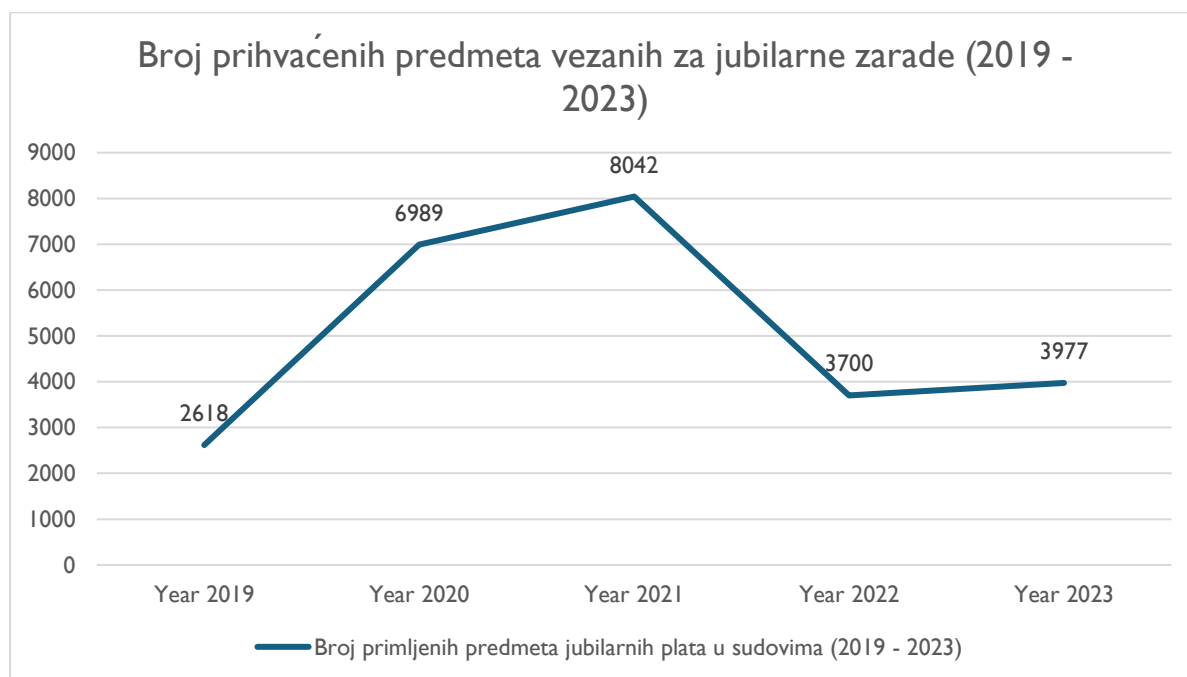
⁴ Pogledajte link za više informacija: https://supreme.gjyqesori-rks.org/wp-content/uploads/legalOpinions/8628_Mendim%20juridik%20per%20shperblimin%20jubilar.pdf

⁵ Pogledajte link za više informacija: https://supreme.gjyqesori-rks.org/wp-content/uploads/legalOpinions/7687_7.%20Mendim%20Juridik-p%C3%ABr%20zbatimin%20e%20kon.%20kolektive%20sektor.%20lidhur%20me%20k%C3%ABrkesat%20e%20pages%20se%2013%20ne%20sektorin%20e%20shendetesise.pdf

⁶ Pogledajte link za više informacija: https://supreme.gjyqesori-rks.org/wp-content/uploads/legalOpinions/2491_8.%20Mendim%20Juridik%20-%20per%20personelin%20e%20policise,%20shperblimin%20e%20shujtes%20ditore.%20pages%20se%2013-te,%20shstesat%20ne%20page....pdf

4. Trend obima sudskih predmeta od broja primljenih na jubilarnu platu

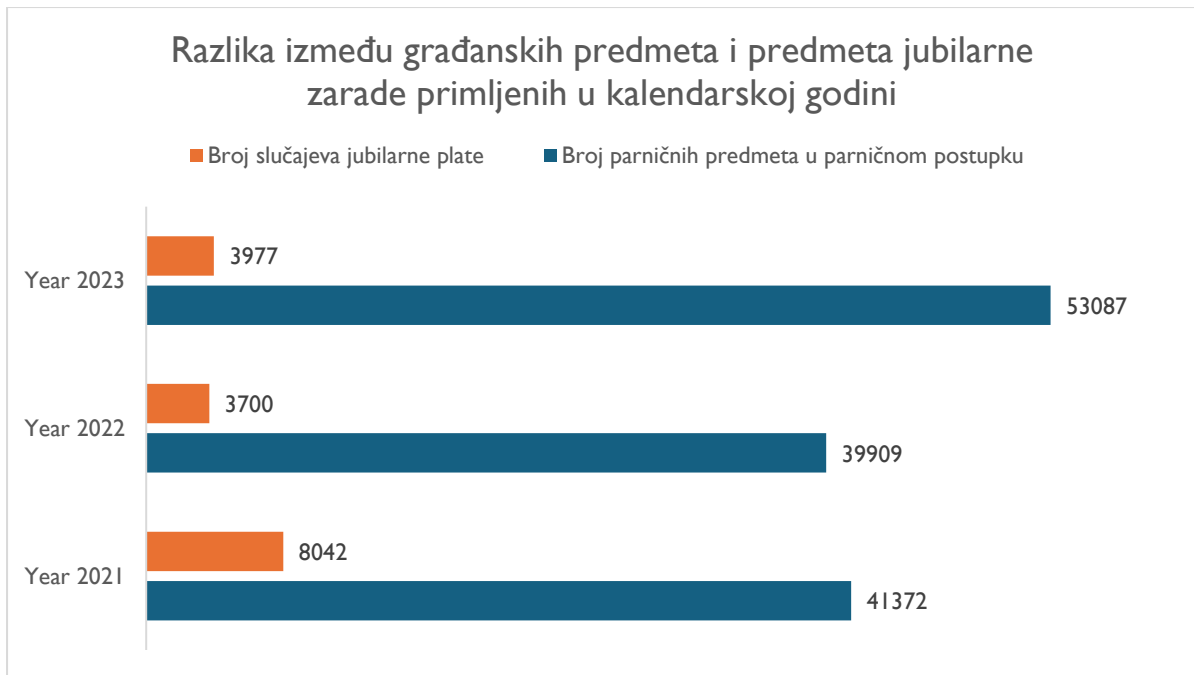
Ovaj izveštaj će se fokusirati samo na analizu podataka koji se odnose na slučajeve Jubilarne Plate u poslednje tri godine. Međutim, da bi se imao jasan pregled obima posla u sudovima tokom godina, u nastavku je dat opšti pregled predmeta jubilarnih plata primljenih u poslednjih pet godina.

Grafikon 1: Broj predmeta jubilarnih plata primljenih u sudovima Kosova (2019 – 2023)

U ovom kontekstu, evidentno je da se broj predmeta u sudovima godinama menjao u smislu broja primljenih predmeta na godišnjem nivou. 2021. je godina koja je primila najviše slučajeva ove prirode. Nasuprot tome, sa 2022. i 2023. godinom, kada je došlo do smanjenja broja ovakvih slučajeva u odnosu na 2021. Međutim, statistika pokazuje opštu stabilnost u pogledu broja primljenih jubilarnih plata, uz mali porast u odnosu na godine. 2022. i 2023. godine.

U nastavku trenda broja predmeta jubilarnih zarada, bilo je neophodno jasno uporediti broj predmeta za jubilarne zarade primljenih u toku jedne godine u poređenju sa ukupnim brojem parničnih predmeta primljenih svake godine. Statistika pokazuje da je u odnosu na ukupan broj parničnih predmeta u parničnom postupku, došlo do blagog smanjenja broja predmeta koji se odnose na jubilarne zarade koji se primaju u roku od godinu dana.

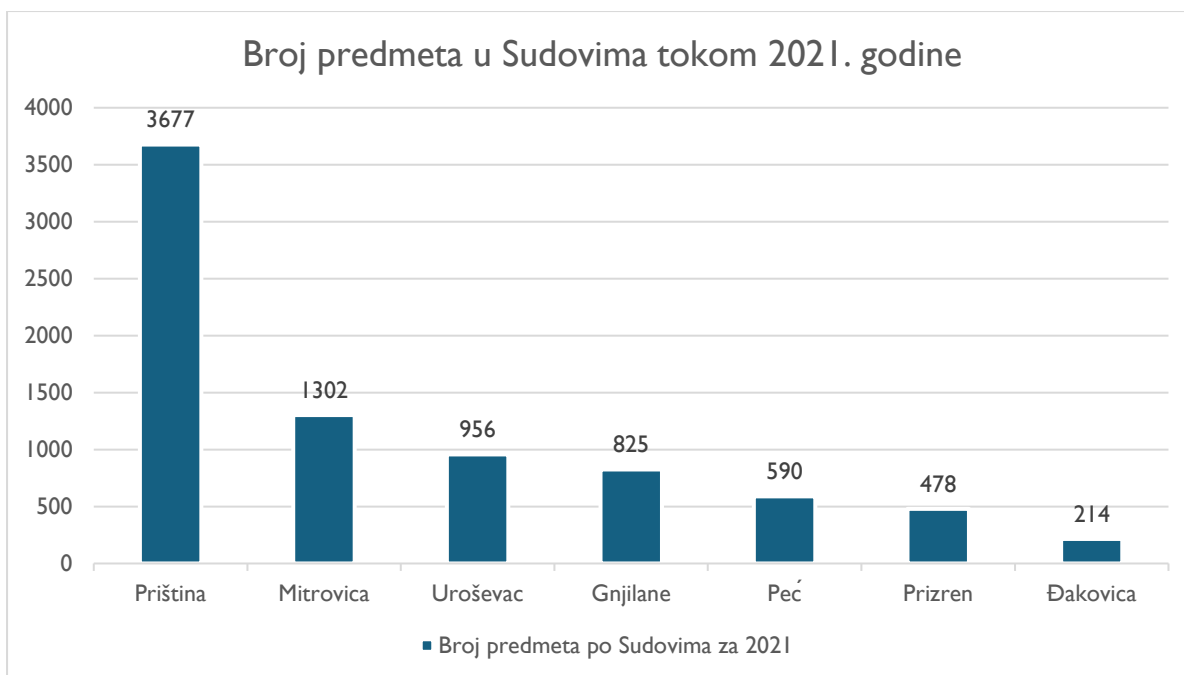
Grafikon 2: Razlika između građanskih predmeta i predmeta jubilarne zarade primljenih po kalendarskoj godini

Vidi se da je primetno smanjenje u odnosu na predmete jubilarne zarade u odnosu na ukupan broj građanskih predmeta u parničnim postupcima u poslednje tri godine. Tokom 2021. godine, predmeti jubilarne zarade su činili do 20% od ukupnog broja građanskih predmeta u parničnom postupku, koji nakon smanjenja do 10% tokom 2022. godine i do 8% u 2023. godini. I pored značajnog povećanja ukupnog broja parničnih predmeta tokom 2023. godine, smanjen je procenat predmeta jubilarne zarade u odnosu na ukupan broj. Ovo se može odraziti i na osnovu činjenice da se broj predmeta koji se odnose na jubilarne zarade, njihov procenat u ukupnom broju predmeta smanjuje, posebno ako se ukupan broj građanskih predmeta poveća.

4.1. Opterećenje/obim predmeta u sudovima koji se odnose na predmete jubilarne zarade primljene tokom 2021. godine

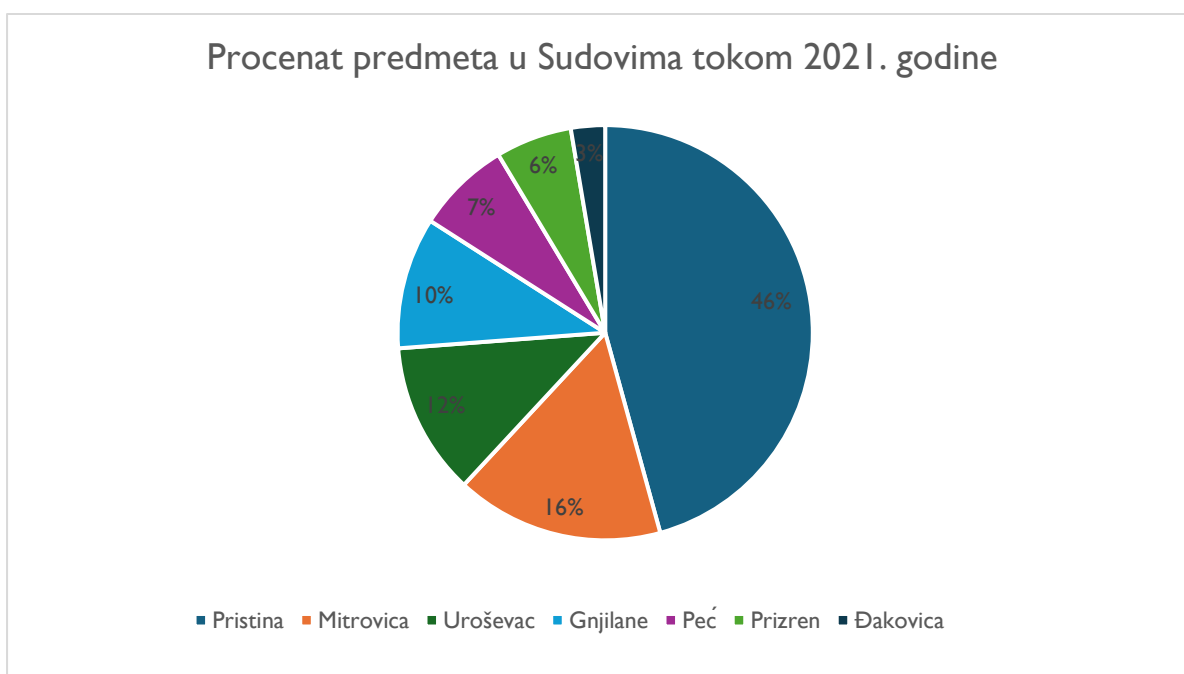
Opterećenje/obim posla sudova koji se bave pitanjima jubilarnih plata varirao je u različitim regionima. Stoga će svaki region predstaviti sledeće podatke.

Grafički prikaz pokazuje da je u 2021. godini Osnovni Sud u Prištini, uključujući i njegove filijale, primio najveći broj predmeta koji se odnose na jubilarne zarade, sa ukupno 3677 predmeta. Inače, Osnovni Sud u Đakovici sa svojim ograncima je prihvatio najmanji broj takvih predmeta, sa samo 214, što je otprilike 17 puta manje nego u regionu Prištine.

Grafikon 3: Broj predmeta jubilarnih zarada u sudovima u 2021. godini

Izraženo u procentima, Osnovni Sud u Prištini i njegove filijale su tokom 2021. godine imali skoro polovinu predmeta u radu koji se odnose na jubilarne plate. Tačnije, region Prištine je registrovao 46% svih predmeta na nacionalnom nivou, a sledi region Mitrovice sa 16%, Uroševac sa 12%, dok Đakovica i njene filijale imaju najmanji procenat sa samo 3%.

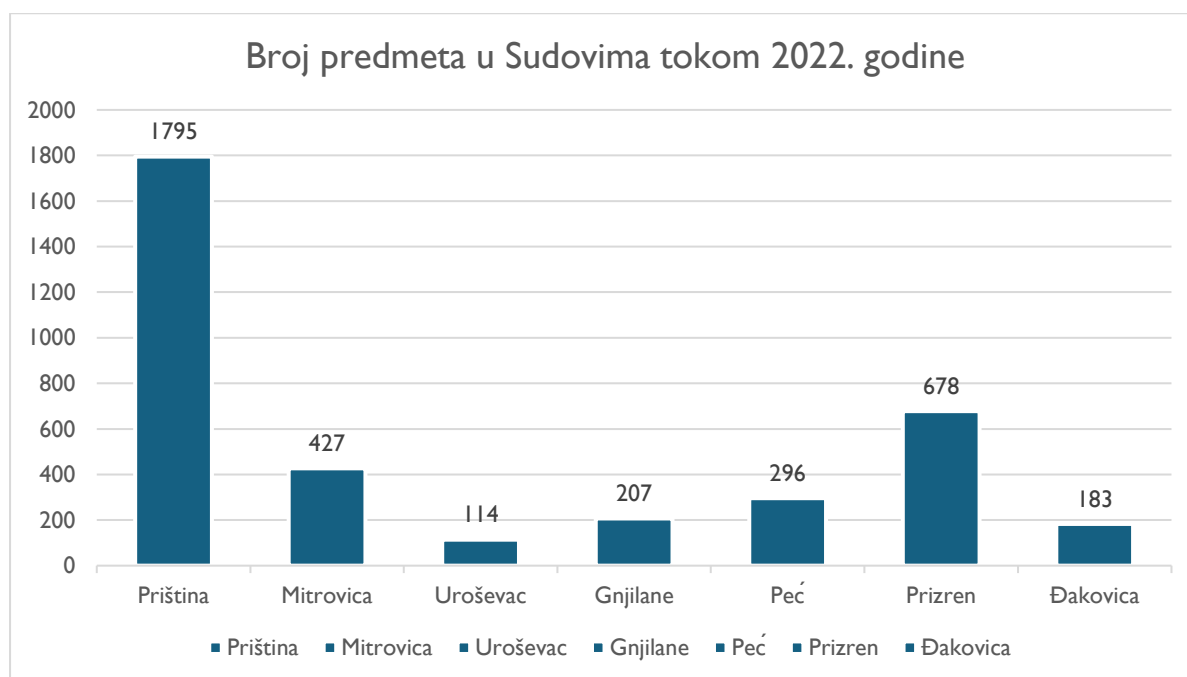
Grafikon 4: Procenat predmeta jubilarnih zarada u sudovima tokom 2021. godine

4.2. Opterećenje/obim predmeta u sudovima koji se odnose na predmete jubilarne zarade primljene tokom 2022. godine

Svaki region se suočava sa različitim opterećenjima slučajeva jubilarnih plata, koji su prikazani u tabeli ispod. Tokom 2022. godine, slično kao i prethodne godine, Osnovni Sud u Prištini i njegove filijale primili su najveći broj predmeta, ukupno 1,795.

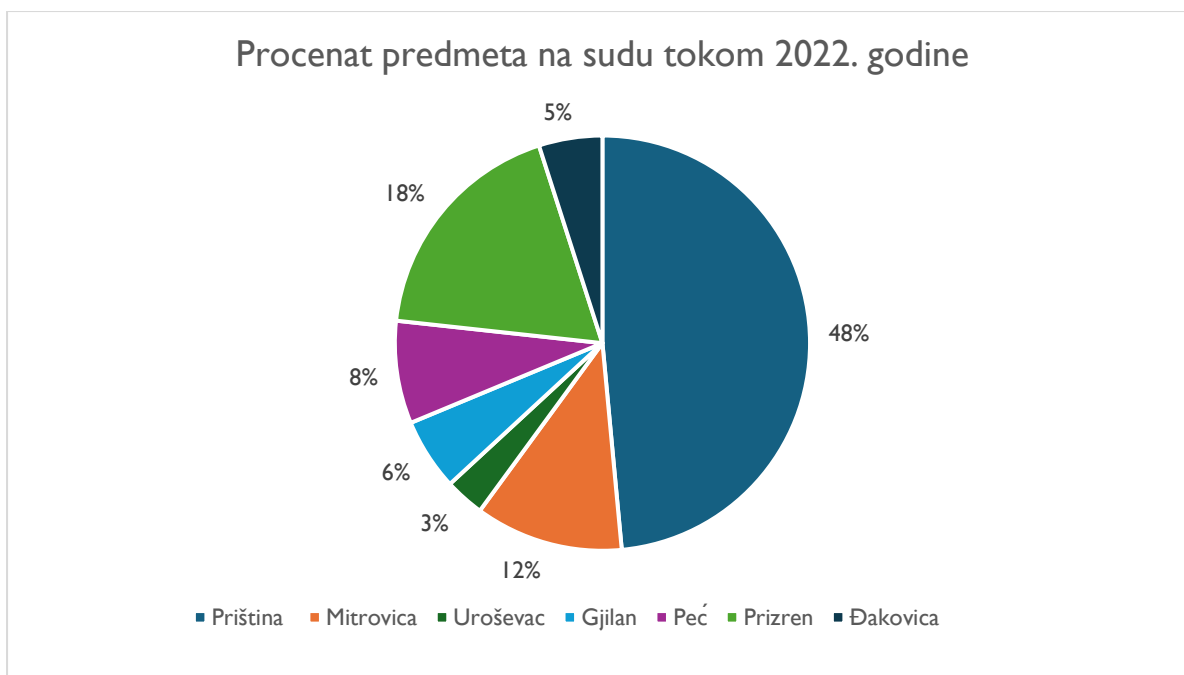
Za razliku od prethodne godine, Osnovni Sud u Prizrenu je, zajedno sa svojim ograncima, imao drugi mesto po broju predmeta, sa 678.

U 2022. godini, Osnovni Sud u Uroševcu i njegove filijale prijavili su najmanji broj predmeta, sa samo 114, što je otprilike 15 puta manje nego u regionu Prištine.

Grafikon 5: Broj predmeta jubilarnih zarada u sudovima u 2022. godini

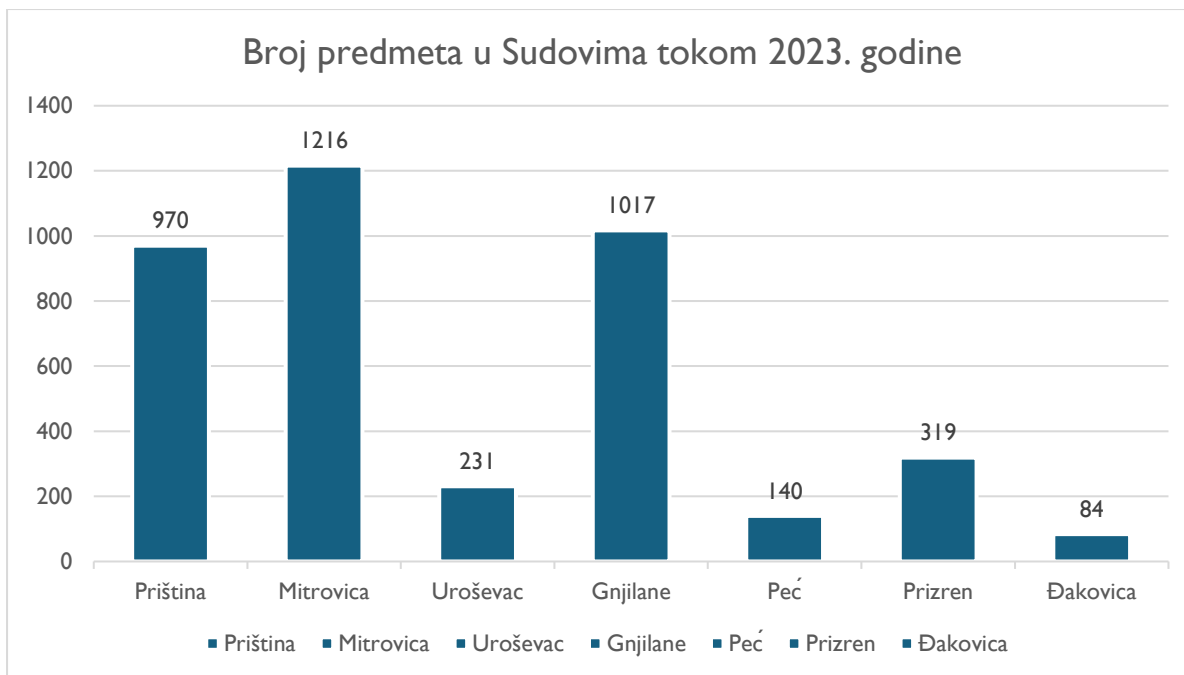
Ako podatke preračunamo u procenete, ispada da već drugu godinu zaredom Osnovni Sud u Prištini i njegove filijale imaju približno polovinu predmeta jubilarnih plata na nacionalnom nivou. Tačnije, region Prištine je registrovao 48% slučajeva, zatim Prizren sa 18%, Mitrovica sa 12%, dok Uroševac je imao najmanji broj slučajeva sa samo 3%.

Grafikon 6: Procenat predmeta jubilarnih zarada u sudovima tokom 2022. godine

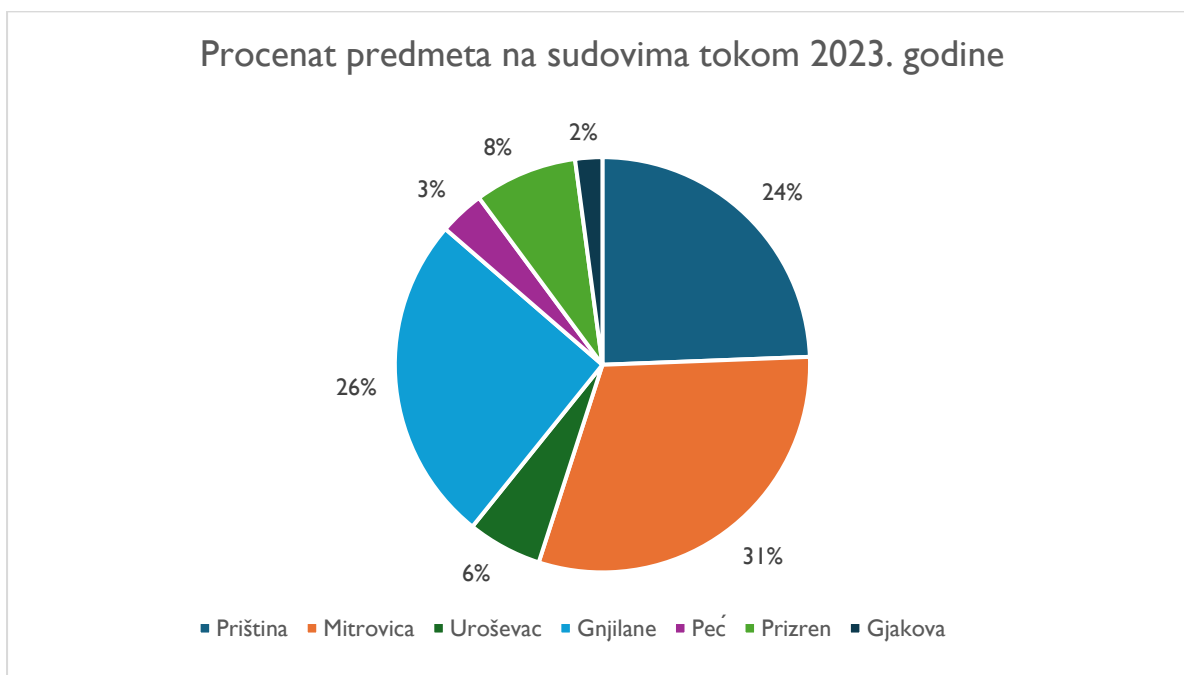
4.3. Opterećenje/obim predmeta u sudovima koji se odnose na predmete jubilarne zarade primljene tokom 2023. godine

Tokom 2023. godine svi su dobili određeni broj slučajeva jubilarne zarade. Interesantan trend pojavio se 2023. godine – prvi put Osnovni Sud u Prištini i njegove filijale nisu prihvatile najveći broj predmeta o jubilarnim zaradama. Umesto toga, podaci pokazuju da je 2023. godine Osnovni Sud u Mitrovici, zajedno sa svojim filijalama, bio na vrhu liste sa 1.216 primljenih predmeta. Sledi Osnovni Sud u Gnjilanu i njegove filijale, sa 1.017 predmeta. Osnovni Sud u Prištini i njegove filijale zauzeli su treće mesto sa 970 predmeta. Najmanji broj predmeta registrovan je u Osnovnom Sudu u Đakovici i njegovim ograncima, sa ukupno 84 predmeta – oko 15 puta manje nego u regionu Mitrovice koji je imao najveći broj primljenih predmeta 2023. godine.

Grafikon 7: Broj predmeta jubilarnih zarada u sudovima u 2023. godine

Procentualna podela za 2023. pokazuje uravnoteženiju podelu, posebno u tri opterećenija regiona. Osnovni sud u Mitrovici i njegove filijale prednjače sa 315 od ukupnog broja predmeta na nacionalnom nivou, a slede Gnjilane i Priština sa po 26% i 24%. U isto vreme, Peć je imala samo 3% registrovanih slučajeva, a Đakovica sa najmanjim brojem prihvaćenih slučajeva sa samo 2% tokom 2023. godine.

Grafikon 8: Procent predmeta jubilarnih zarada u sudovima tokom 2023. godine

5. Trend opterećenja sa predmetima u odnosu na broj stanovnika

KIP je analizirao i prezentovao podatke koji se odnose na broj predmeta u svakom sudu sa predmetima jubilarnih zarada tokom poslednje tri godine. Ovo poglavlje analizira opterećenje sudova u odnosu na stanovništvo svakog regiona. Da bismo imali smisljeno poređenje, podaci su predstavljeni na 100.000 stanovnika, pružajući standardizovanu metriku koja odgovara veličini stanovništva svakog regiona.

Važno je napomenuti da su ovi proračuni zasnovani na regionalnoj podeli koja se koristi za potrebe suda, a ne na podeli koja se koristi za potrebe opštinske administracije. S tim u vezi, Zakon o Sudovima utvrđuje da su Osnovni Sudovi prvostepeni sudovi na teritoriji Republike Kosovo. Sedam (7) Osnovnih Sudova su kao što sledi:

- Osnovni Sud u Prištini sa sedištem u Prištini deluje za teritoriju Opštine Priština, Kosovo Polje, Obilić, Lipljan, Podujevo, Glogovci i Gračanica;
- Osnovni Sud u Mitrovici sa sedištem u Mitrovici deluje za teritoriju opština Južna Mitrovica i Severna Mitrovica, Leposavić, Zubin Potok, Zvečan, Srbica i Vučitrn;
- Osnovni Sud u Peći sa sedištem u Peći deluje za teritoriju opština Peć, Dečani, Junik, Istok i Klina;
- Osnovni Sud u Prizrenu sa sedištem u Prizrenu deluje za teritoriju opština Prizren, Dragaš, Suva Reka i Mamuša;
- Osnovni sud u Uroševcu sa sedištem u Uroševcu deluje za teritoriju Opštine Uroševac, Kačanik, Štimlje, Štrpce i Elezov Han;
- Osnovni Sud u Gnjilanu sa sedištem u Gnjilanu deluje za teritoriju opština Gnjilane, Kamenice, Novo Brdo, Ranilug, Parteš, Vitija, Klokot i Vrboc;
- Osnovni Sud u Đakovici sa sedištem u Đakovici deluje za teritoriju opština Đakovica, Mališevo i Orahovac.⁷

Dok su podaci koji se odnose na broj stanovnika za svaki region gore pomenutih opština prikupljeni od strane Kosovske Agencije za Statistiku (KAS).⁸

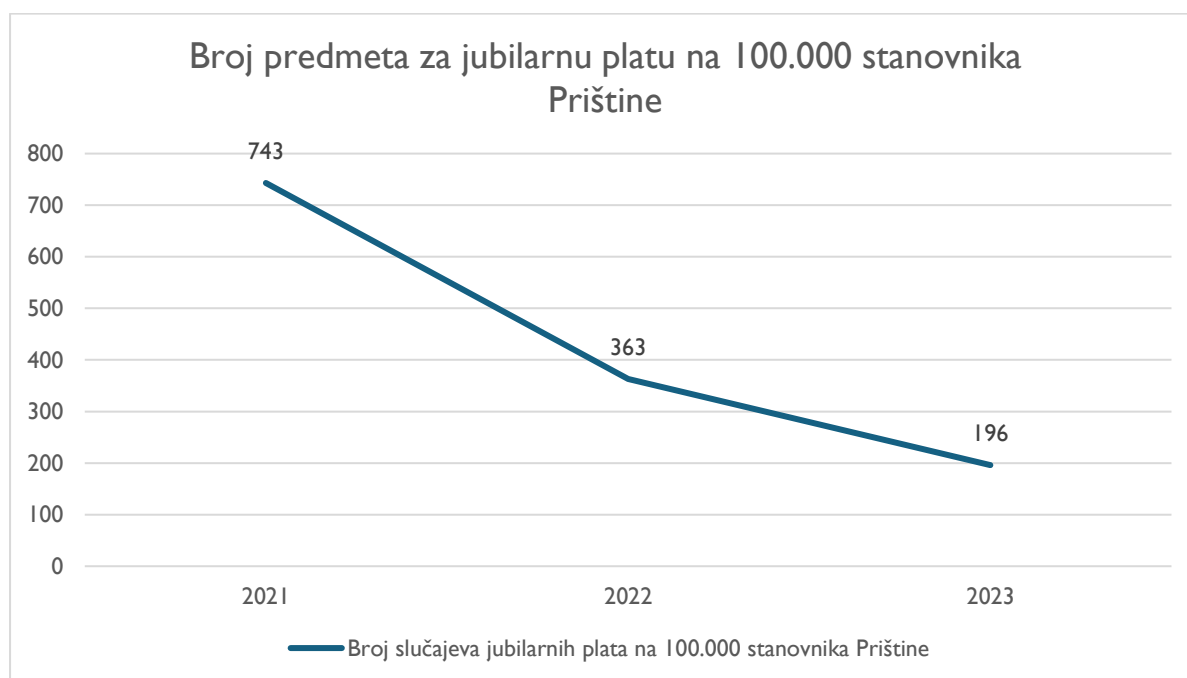
⁷ Zakon br. 06/l-054 za Sudove, član 9, st. 2.

⁸ Za više informacija, molimo pogledajte link: <https://ask.rks-gov.net/Themes/Population>.

5.1 Osnovni Sud u Prištini

Tokom 2021, 2022. i 2023. godine, prema podacima KAS-u, opštine koje čine teritoriju Osnovnog suda u Prištini, a to su Priština, Kosovo Polje, Obilić, Lipjani, Podujevo, Glogoci i Gračanica, imale su ukupno 470.583 stanovnika. Dok je broj primljenih predmeta u vezi sa jubilarnim platama u Osnovnom Sudu u Prištini i njegovim filijalama u (Podujevo, Gračanica, Lipljan, Glogovac i Kosovo Polje) za svaku godinu smanjen sa 3.677 predmeta u 2021. godini na 1.795 predmeta u 2022. godini i 970 slučajeva u 2023.

Prikazan u odnosu na 100.000 stanovnika regiona Prištine, broj predmeta za jubilarne zarade primljenih u sudu pokazuje 743 predmeta na 100.000 stanovnika u 2021. godini, 363 slučaja u 2022. godini i 196 slučajeva na 100.000 stanovnika u 2023. godini. To podrazumeva da je u 2021. godini otprilike svakih 125 građana iz regiona Prištine podnelo tužbe u vezi sa slučajevima jubilarnih plata. Zatim je 2022. godine otprilike svaki 275. građanin prištinskog regiona podneo tužbu ove prirode, a tokom 2023. godine svaki 510. građanin regiona Prištine se obratio sudu sa tužbom za jubilarnu platu.

Grafikon 9: Broj slučajeva jubilarnih zarada na 100.000 stanovnika prištinskog regiona

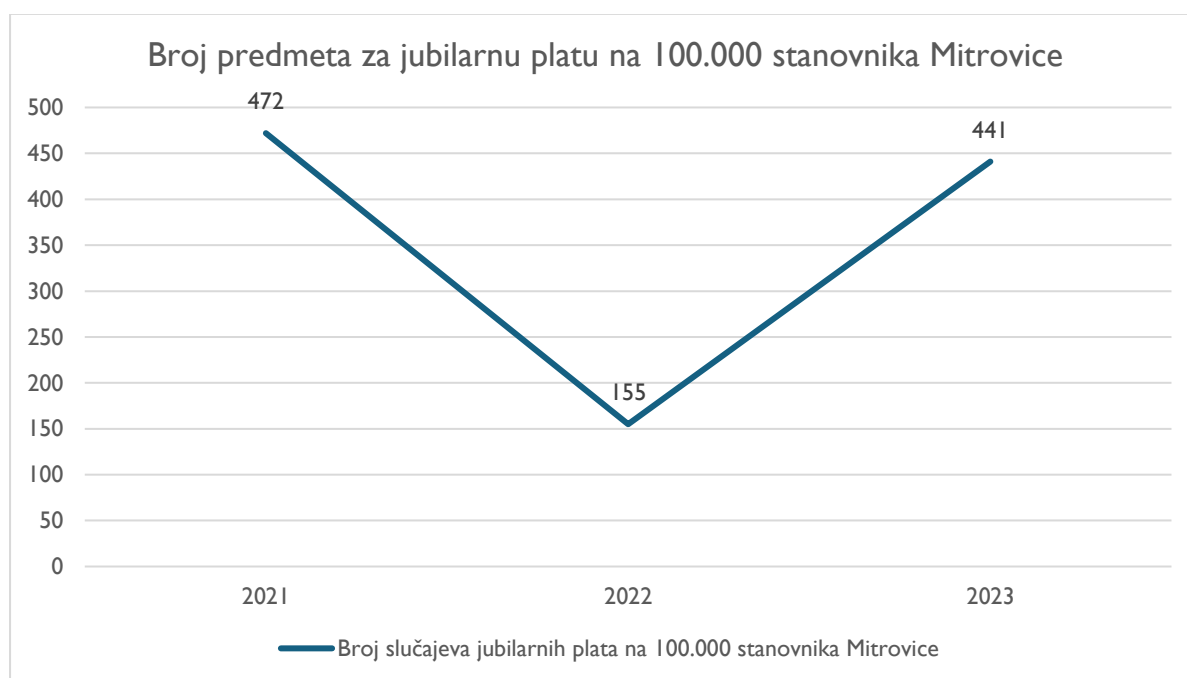
U proseku u poslednje tri godine (2021, 2022. i 2023.), otprilike svakih 300 stanovnika prištinskog regiona je pokrenulo sudski spor povodom jubilarnih zarada.

5.2 Osnovni Sud u Mitrovici

Tokom 2021, 2022. i 2023. godine prema podacima KAS-u, opštine koje čine teritoriju Osnovnog Suda u Mitrovici, a to su Južna Mitrovica, Severna Mitrovica, Leposavič, Zubin

Potok, Zvečan, Skenderaj i Vučitrn, imale su ukupno 275.904 stanovnika. Dok, broj primljenih predmeta u vezi sa jubilarним zaradama u Osnovnom Sudu u Mitrovici i njegovim filijalama u (Leposavić, Vučitrn, Zubin Potok, Skenderaj) za svaku godinu beleži promene sa 1.302 predmeta u 2021. godini na 427 predmeta u 2022. godini i 1.216 predmeta u 2023.

Prikazan u odnosu na 100.000 stanovnika u regionu Mitrovice, broj predmeta za jubilarne plate primljenih u sudu pokazuje 472 predmeta na 100.000 stanovnika u 2021. godini, 155 slučajeva u 2022. godini i 441 slučaj na 100.000 stanovnika u 2023. godini. Ovo podrazumeva da je u 2021. godini otprilike svakih 212 građana iz regiona Mitrovice podnelo tužbe za slučajeve jubilarnih plata. Zatim je 2022. godine otprilike svaki 645. građanin mitrovačkog regiona podneo tužbu ove prirode, a tokom 2023. godine svaki 227. građanin mitrovačkog regiona se obratio sudu sa Tužbom za jubilarnu zaradu.

Grafikon 10: Broj slučajeva jubilarnih zarada na 100.000 stanovnika regiona Mitrovice

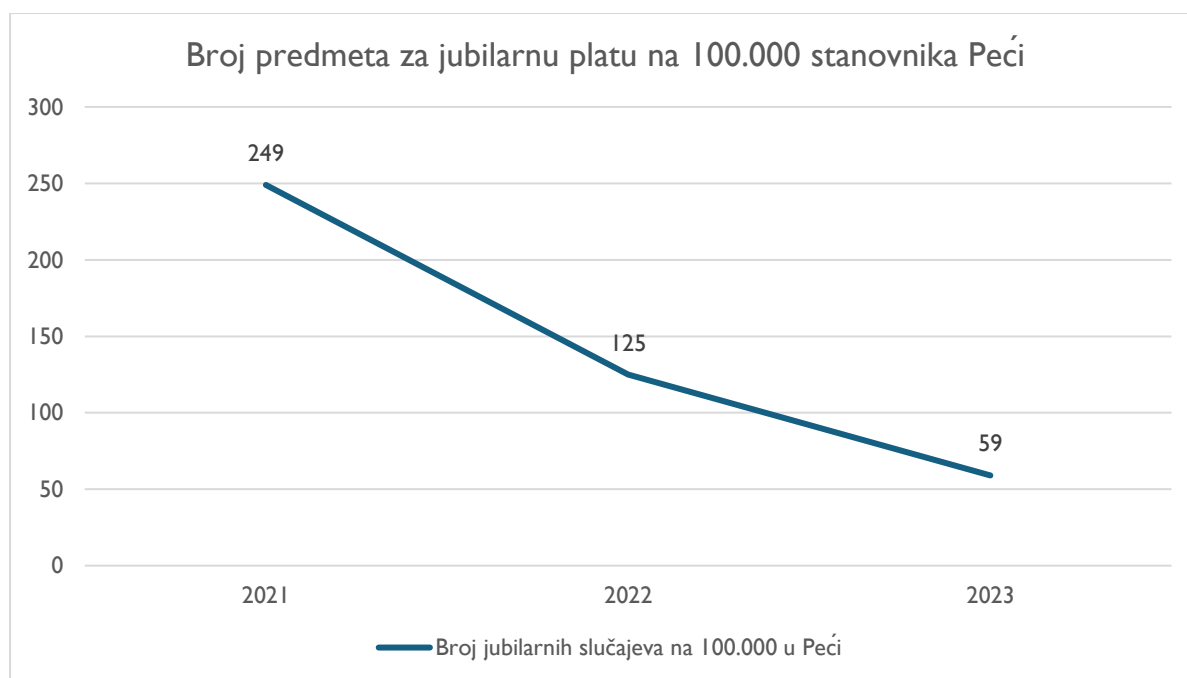
U proseku u poslednje tri godine (2021, 2022. i 2023.), otprilike svakih 360 stanovnika regiona Mitrovice pokrenulo je sudski spor povodom jubilarnih zarada.

5.3 Osnovni Sud u Peći

Tokom 2021, 2022. i 2023. godine, prema podacima KAS-u, opštine koje čine teritoriju Osnovnog Suda u Peći, a to su Peć, Dečani, Junik, Istok i Klina, imale su ukupno 236.823 stanovnika.

Dok je broj primljenih predmeta u vezi sa jubilarним zaradama u Osnovnom Sudu u Peći i njegovim ograncima u (Istog, Klina i Dečani) za svaku godinu smanjen sa 590 predmeta u 2021. godini, na 296 predmeta u 2022. godini i 140 predmeta u 2023. godini.

Prikazan u odnosu na 100.000 stanovnika u regionu Peći, broj predmeta za jubilarne plate primljenih u sudu pokazuje 249 predmeta na 100.000 stanovnika u 2021. godini, 125 predmeta u 2022. godini i 59 slučajeva na 100.000 stanovnika za 2023. To znači da je u 2021. godini otprilike svaka 402 građanina iz regiona Peći podnela tužbu za slučajeve jubilarnih zarada. Zatim je 2022. godine otprilike svakih 800 građana regiona Peći podnelo tužbu ove prirode, a tokom 2023. godine svakih 1.695 građana pečkog regiona se obratilo sudu sa Tužbom za jubilarnu zaradu.

Grafikon 11: Broj slučajeva jubilarnih zarada na 100.000 stanovnika regiona Peći

U proseku u poslednje tri godine (2021., 2022. i 2023.), otprilike svakih 965 stanovnika regiona Peći pokrenulo tužbu na sudu povodom jubilarnih zarada.

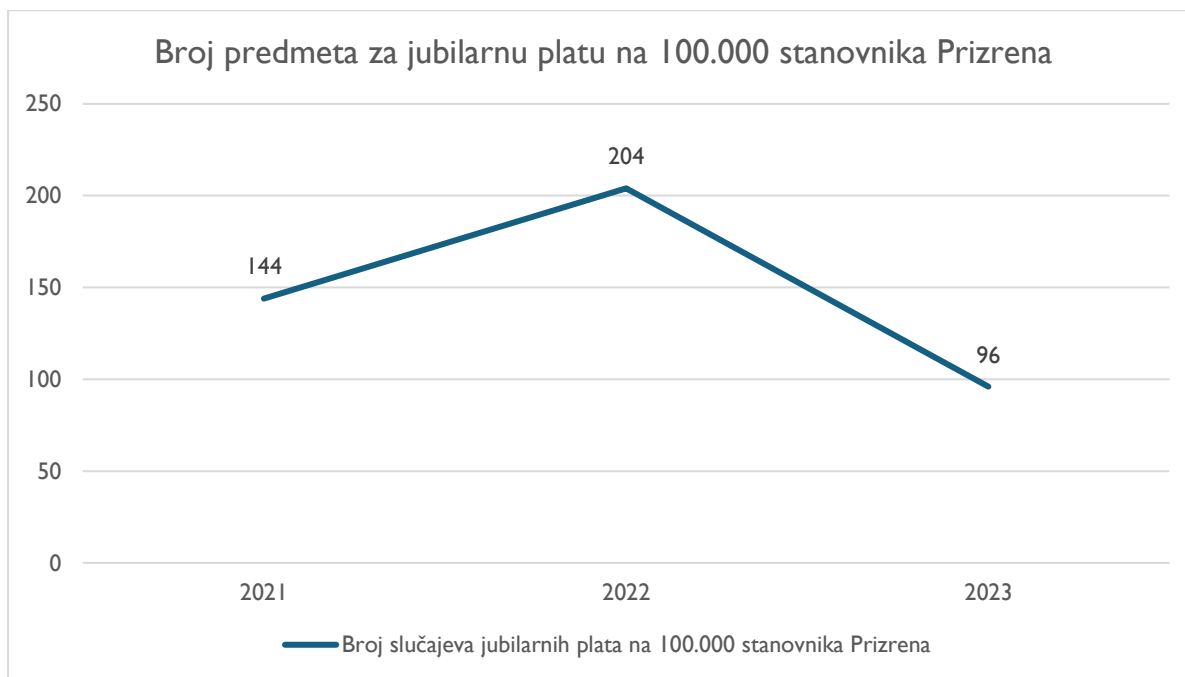
5.4 Osnovni Sud u Prizrenu

Tokom 2021, 2022. i 2023. godine, prema podacima KAS-u, opštine koje čine teritoriju Osnovnog Suda u Prizrenu, a to su Prizren, Dragaši, Suva Reka i Mamuša, imale su ukupno 331.620 stanovnika.

Dok, broj primljenih predmeta u vezi sa jubilarnim platama u Osnovnom Sudu u Prizrenu i njegovim filijalama u (Dragaš i Suva Reka) za svaku godinu je zabeležio promene od 478 predmeta u 2021. godini, na 678 predmeta u 2022. godini i 319 predmeta u 2023. godini.

Prikazan u odnosu na 100.000 stanovnika u regionu Prizrena, broj predmeta za jubilarne plate primljenih u sudu pokazuje 144 predmeta na 100.000 stanovnika u 2021. godini, 204 slučaja u 2022. godini i 96 slučajeva na 100.000 stanovnika u 2023. godini. Ovo podrazumeva da je 2021. godine otprilike svakih 695 građana iz regiona Prizrena podnelo tužbu u vezi sa slučajevima

jubilarnih plata. Zatim je 2022. godine otprilike svakih 490 građana regiona Prizrena podnelo tužbu ove prirode, a tokom 2023. godine svaki 1.042 građanina regiona Prizrena se obratio sudu sa Tužbom za jubilarnu zaradu.

Grafikon 12: Broj slučajeva jubilarnih plata na 100.000 stanovnika regiona Prizrena

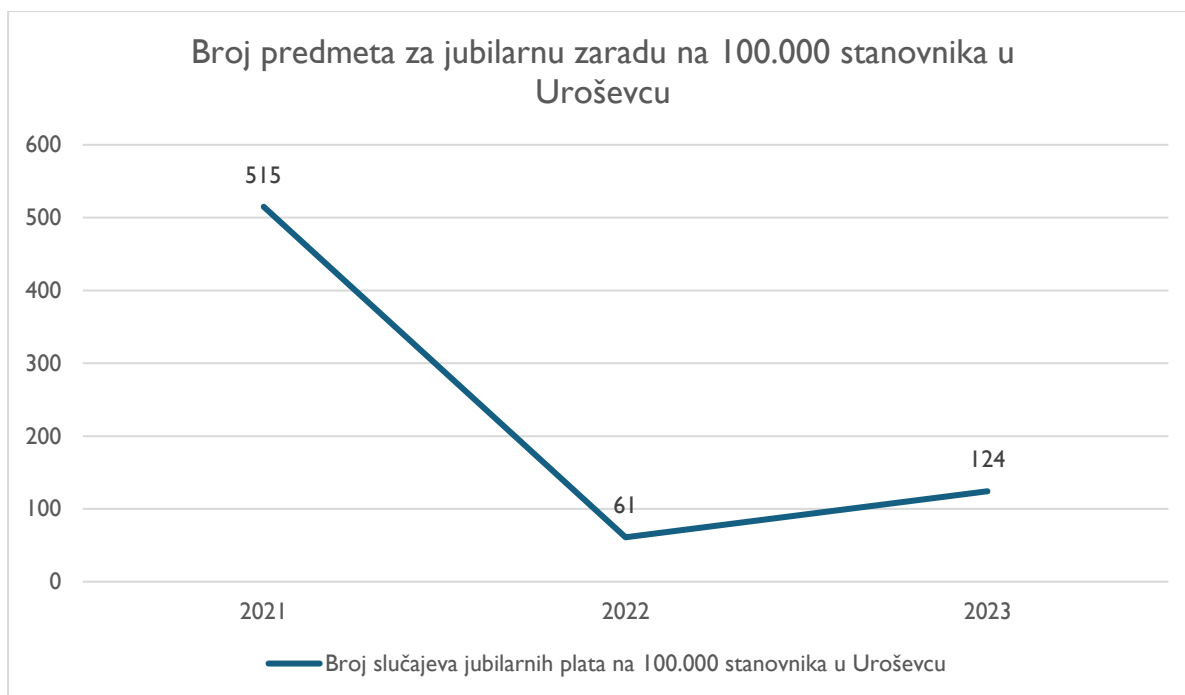
U proseku u poslednje tri godine (2021, 2022 i 2023), otprilike svakih 740 stanovnika regiona Prizrena je pokrenulo tužbu u sudu povodom jubilarnih zarada.

5.5 Osnovni Sud u Uroševcu

Tokom 2021, 2022. i 2023. godine, prema podacima KAS-u, opštine koje čine teritoriju Osnovnog Suda u Uroševcu (Ferizaj), a to su Uroševac, Kačaniku, Štimlje, Štrpce i Elezov Han, imale su ukupno 185.695 stanovnika.

Dok, broj primljenih predmeta u vezi sa jubilarnim zaradama u Osnovnom Sudu u Uroševcu i njegovim filijalama u (Kačanik i Štrpce) za svaku godinu je zabeležio promene od 956 predmeta u 2021, u 114 predmeta u 2022. i 231 slučaj u 2023. godini.

Prikazan u odnosu na 100.000 stanovnika u regionu Uroševca, broj predmeta za jubilarne plate primljenih u sudu pokazuje 515 predmeta na 100.000 stanovnika u 2021. godini, 61 slučaj u 2022. godini i 124 slučaja na 100.000 stanovnika za 2023. godinu. Ovo podrazumeva da je u 2021. godini otprilike svakih 195 građana regiona Uroševca podnelo tužbu u vezi sa slučajevima jubilarnih plata. Zatim je 2022. godine otprilike svakih 1.640 građana regiona Uroševca podnelo tužbu ove prirode, a tokom 2023. godine svakih 807 građana regiona Uroševca se obratilo sudu sa tužbom za jubilarnu zaradu.

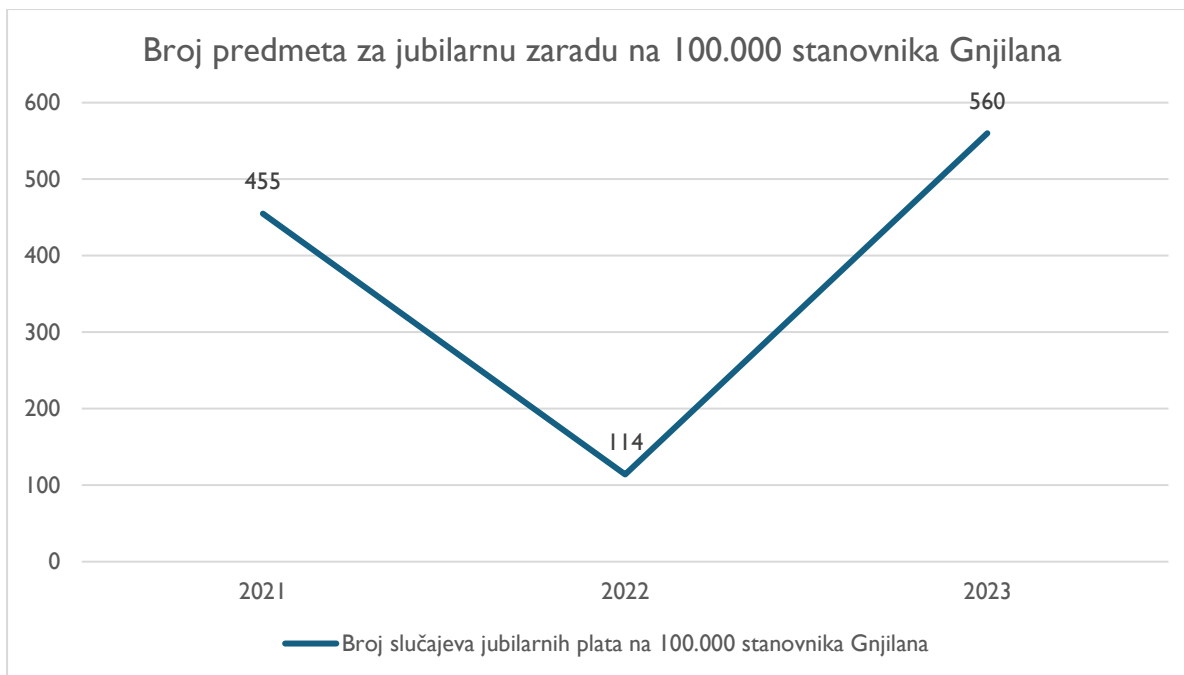
Grafikon 13: Broj slučajeva jubilarnih plata na 100.000 stanovnika regiona Uroševca

U proseku u poslednje tri godine (2021, 2022. i 2023.), otprilike svakih 880 stanovnika regiona Uroševca je pokrenulo tužbu u sudu povodom jubilarnih zarada.

5.6 Osnovni Sud u Gnjilanu

Tokom 2021, 2022. i 2023. godine, prema podacima KAS-u, opštine koje čine teritoriju Osnovnog Suda u Gnjilanu, a to su Gnjilane, Kamenica, Novoberda, Ranilug, Vitina, Klokot i Vrboc, imale su ukupno 181.459 stanovnika. Dok, broj primljenih predmeta u vezi sa jubilarnim zaradama u Osnovnom Sudu u Gnjilanu i njegovim ograncima u (Kamenica, Vitina i Novo Brdo) za svaku godinu je zabeležio promene od 825 predmeta u 2021. godini, u 207 predmeta u 2022. i 1017 predmeta u 2023. godini.

Prikazan u odnosu na 100.000 stanovnika regiona Gnjilana, broj predmeta za jubilarne plate primljenih u sudu pokazuje 455 predmeta na 100.000 stanovnika u 2021. godini, 114 predmeta u 2022. i 560 slučajeva na 100.000 stanovnika za 2023. godinu. To podrazumeva da je u 2021. godini otprilike svakih 220 građana regiona Gnjilana podnelo tužbe u vezi sa slučajevima jubilarnih zarada. Zatim je 2022. godine otprilike svaki 877 građanin Gnjilanskog regiona podneo tužbu ove prirode, a tokom 2023. godine svaki 179. građanin Gnjilanskog regiona se obratio sudu sa tužbom za jubilarnu zaradu.

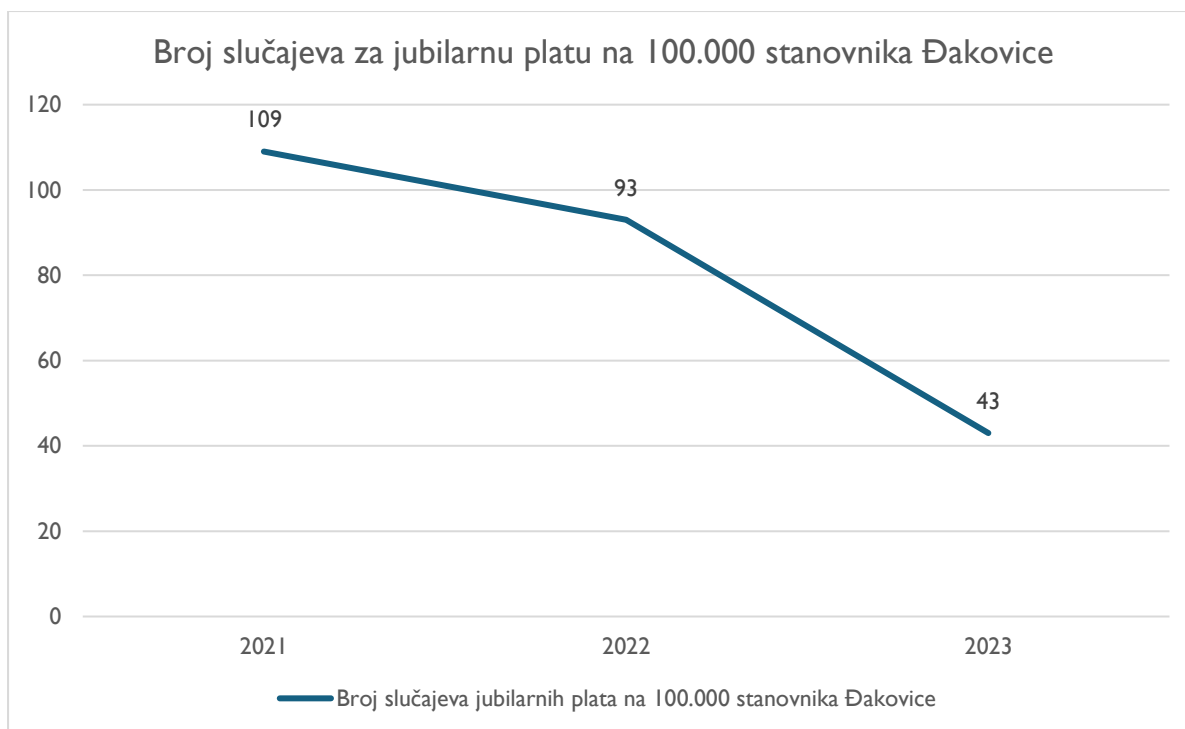
Grafikon 14: Broj slučajeva jubilarnih zarada na 100.000 stanovnika regiona Gnjilana

U proseku u poslednje tri godine (2021, 2022. i 2023.), otprilike svakih 425 stanovnika regiona Gnjilana je pokrenulo tužbu u sudu povodom jubilarnih zarada.

5.7 Osnovni Sud u Đakovici

Tokom 2021, 2022. i 2023. godine, prema podacima KAS, opštine koje čine teritoriju Osnovnog Suda u Đakovici, a to su Đakovica, Mališevo i Orahovac, imale su ukupno 196.867 stanovnika. S obzirom da je broj primljenih predmeta u vezi sa jubilarnim platama u Osnovnom sudu u Đakovici i njegovim filijalama u (Mališevo i Orahovac) za svaku godinu smanjen sa 214 predmeta u 2021, u 183 predmeta u 2022. godini i 84 predmeta u 2023. godini.

Prikazan u odnosu na 100.000 stanovnika regiona Đakovice, broj predmeta za jubilarne plate primljenih u sudu pokazuje 109 predmeta na 100.000 stanovnika u 2021. godini, 93 slučaja u 2022. godini i 43 slučaja na 100.000 stanovnika u 2023. godini. To podrazumeva da je u 2021. godini otprilike svakih 917 građana regiona Đakovice podnelo tužbu u vezi sa slučajevima jubilarnih plata. Zatim je 2022. godine otprilike svakih 1.075 građana regiona Đakovice podnelo tužbe ove prirode, a tokom 2023. godine svakih 1190 građana regiona Đakovice obratilo se sudu tužbom za jubilarnu platu.

Grafikon 15: Broj slučajeva jubilarnih zarada na 100.000 stanovnika regiona Đakovice

U proseku u poslednje tri godine (2021, 2022. i 2023.) otprilike svakih 1.050 stanovnika regiona Đakovice je pokrenulo tužbu u sudu povodom jubilarnih zarada.

6. Analiza podataka Sudskog Saveta Kosova za slučajeve jubilarne zarade

U poslednje tri godine pred sudovima širom Kosova pokrenuto je ukupno 15.719 slučajeva jubilarnih plata. Analiza je zasnovana na podacima koje je obradio i prikazao SSK.

Sledeći podaci pokazuju koliko je predmeta primljenih u poslednje tri godine obrađivalo pravosudni sistem i koliko ih je počelo da se rešava i dodeljuje sudijama. Dalje, podaci pokazuju i način rešavanja slučajeva jubilarnih plata, koji su dobili epilog na sudu. Kako bi se procenilo da li su ovi predmeti rešeni na sudovima ili još čekaju na rešavanje, u oba slučaja status predmeta i rezultat su rezimirani i razjašnjeni u nastavku.

6.1. Status predmeta

U bazi podataka SSK-a, status predmeta je kategorisan u različite opcije: registrovan, primljen/prihvaćen, dodeljen, upućen na posredovanje, rešen, podnošenje žalbe, konačna odluka i arhivirani.

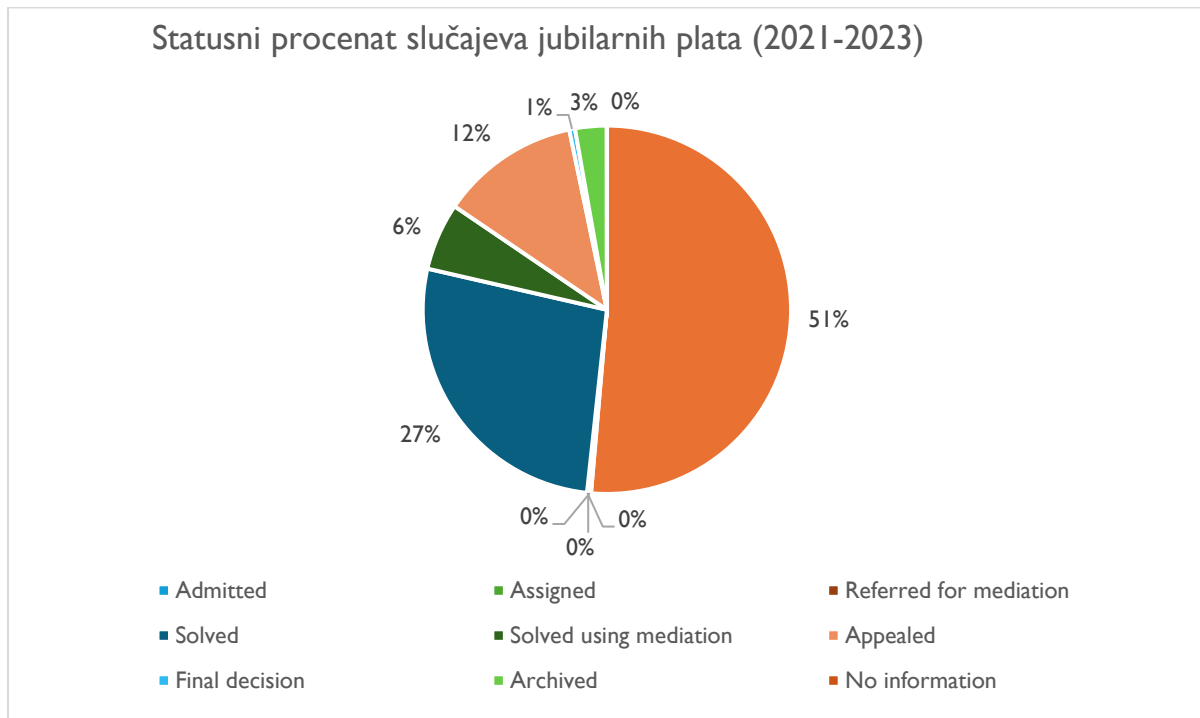
Status predmeta	Broj predmeta
Registrovan	8076
Primljen/ Prihvaćen	32
Dodeljeno	12
Upućen na posredovanje	11
Rešeno	4222
Rešeno posredovanjem	929
Podnošenje žalbe	1921
Konačna odluka	79
Arhivirano	436
Nema informacija	1
TOTAL	15 719

Tabela 1: Status predmeta jubilarnih zarada u periodu 2021 – 2023.

Da bi jasno razumeli šta podrazumeva svaka faza sudskog postupka u predmetu, KIP je kontaktirao SSK i dobio sledeća objašnjenja:

- Registrovan - je status koji ESUP daje predmetu u trenutku kada je završena poslednja radnja za registraciju predmeta i kada je predmet dodeljen sudiji.
- Primljen/prihvaćen – je status koji ESUP daje predmetu kada se dokument koji se odnosi na predmet stavi u sistem i tip predmeta se dodeljuje preko identifikacionog broja.
- Dodeljen – je status koji ESUP daje predmetu u trenutku kada je sudija ili stručni saradnik odredio glavno razmatranje.
- Upućeno na posredovanje – je status koji ESUP daje predmetu kada sudija ili stručni saradnik predmet uputi na posredovanje.
- Rešen – je status koji ESUP daje predmetu u trenutku kada je poslednja radnja vezana za donošenje odluke je odlučeno od strane sudije.
- Rešeno posredovanjem – je status koji ESUP daje predmetu u trenutku kada se poslednja radnja odnosila na donošenje odluke od strane sudije, koja se odluka izabrana putem posredovanja.
- Podnošenje žalbe – je status koji ESUP daje predmetu u trenutku kada je žalba uložena i predmet prosleđen Apelacionom Sudu.

- Konačna odluka – je uslov koji SMIL postavlja subjektu u trenutku kada odgovorno službeno lice u sudu utvrdi klauzulu u pravosnažnoj odluci a čim se ova radnja registruje u sistemu i tada se dozvoljava status „konačne odluke“.⁹
- Arhivirano – je stanje kada je predmet konačan i kada je predmet poslat na arhiviranje.

Grafikon 16: Statusni procenat slučajeva jubilarnih zarada u periodu 2021-2023

Na osnovu podataka koje je dostavio SSK, 5.666 od 15.719 slučajeva jubilarnih plata je završeno u poslednje tri godine. To podrazumeva da je preko 35% ovih slučajeva obrađeno i rešeno od strane sudova širom Kosova. S druge strane, samo je registrovano 8.076 predmeta, bez ikakvih radnji koje su sudovi preduzeli u vezi sa ovim predmetima. Kao rezultat toga, više od 51% predmeta primljenih u poslednje tri godine sudije nisu razmatrale ili nije bilo napretka u njihovom rešavanju.

7. Analiza sudskih odluka u predmetima jubilarnih zarada

Za potrebe ovog izveštaja, KIP je analizirao 30 sudskih odluka u slučajevima jubilarnih zarada. Ove odluke su nasumično odabrane sa zvaničnih stranica SSK-a i uključuju presude donete tokom 2021-2023.

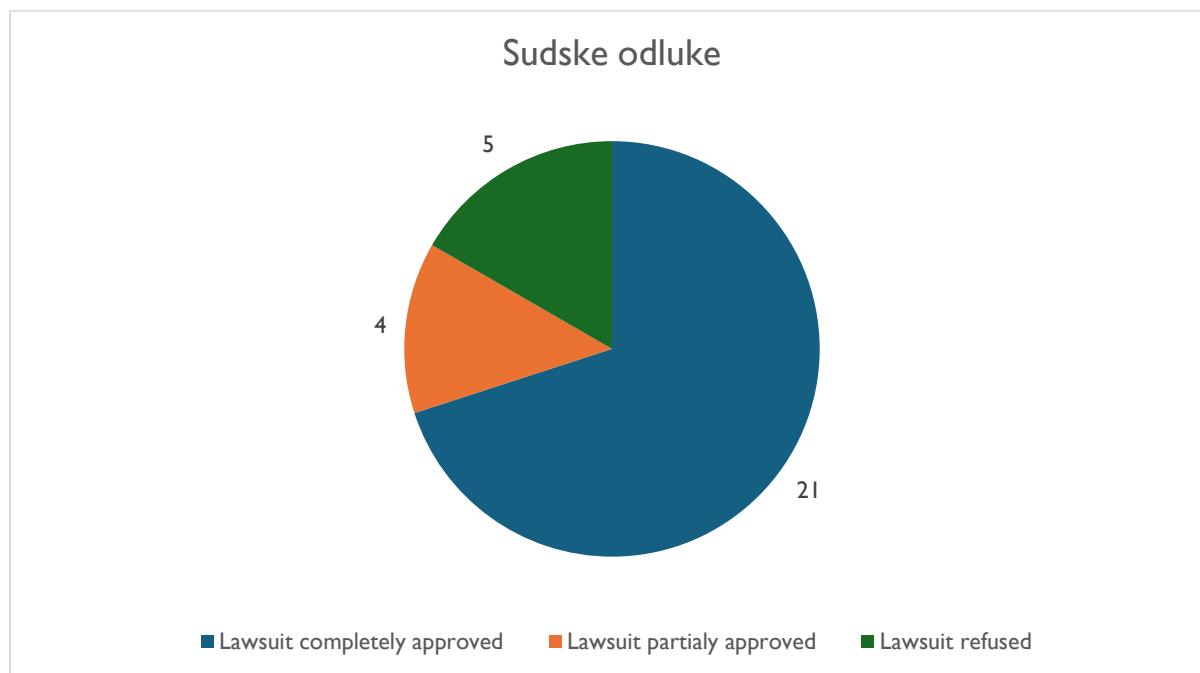
Analiza će pružiti podatke koji se odnose na različite aspekte vođenja predmeta, uključujući trajanje sudskog postupka, rezultat, da li je bilo kakvo veštačenje zatraženo tokom sudskog postupka, broj predmeta u kojima je advokata imenovao ABPP, NVO-e ili ako branioca

⁹ Odgovor Sudskog Saveta Kosova za KIP, putem mejla sa datumom: 18.07.2024.

postavi tužilac. Takođe, će razmatrati traženu novčanu vrednost po tužbi u odnosu na odobrenu novčanu vrednost od strane suda, kao i da li je tužilac tražio naknadu sudskih troškova i vrednost troškova odobrenih od strane suda.

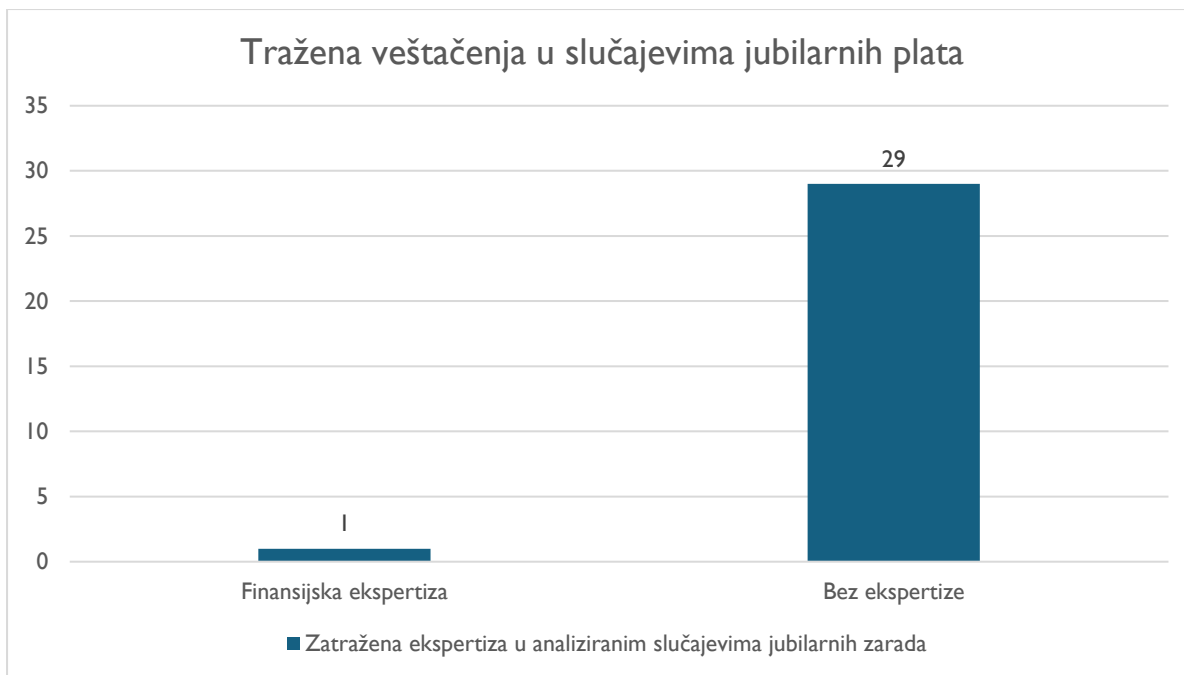
Analiza 30 presuda pokazuje da je sudu u proseku potrebno 690 dana ili skoro dve godine da odluči o tužbenom zahtevu od trenutka podnošenja tužbe do donošenja prvostepene odluke.

Od 30 analiziranih predmeta, KIP je utvrdio da su tužbe u potpunosti usvojene u 21 predmetu, u četiri slučaja djelimično i u pet slučajeva tužbe su odbijene.

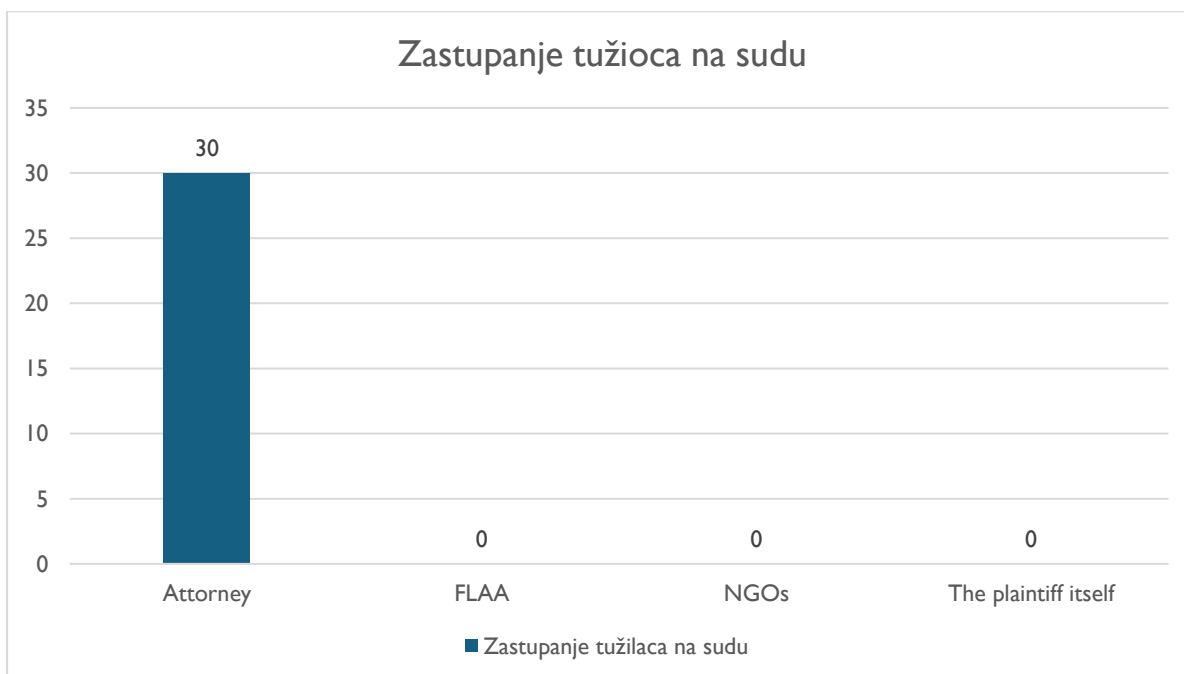
Grafikon 17: Sudske odluke u vezi sa predmetima jubilarnih zarada koje analizira KIP

Ako su predmeti jubilarne zarade imali bilo kakvu vrstu veštačenja, analiza KIP-e dokazuje da je od 30 analiziranih predmeta samo u jednom predmetu sud pristupio finansijskom veštačenju. U ostalih 29 slučajeva nije uključivao nikakvu vrstu veštačenja.

Grafikon 18: Potrebna stručnost u slučajevima jubilarnih zarada koje analizira KIP

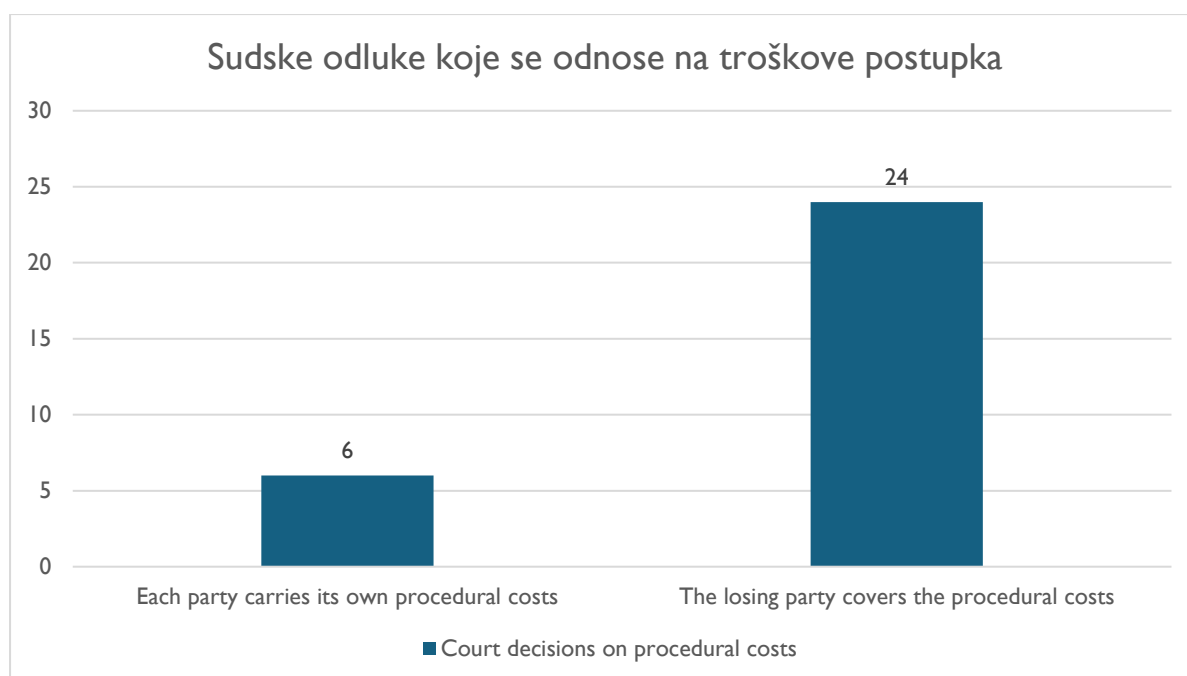
Štaviše, KIP je utvrdio da je u 30 analiziranih slučajeva okrivljene je zastupao branilac. Braniocce su postavljali sami tužioci na privatnoj osnovi.

Grafik 19: Zastupanje tužioca na sudu u predmetima jubilarne zarade koje analizira KIP

Tokom analize predmeta, KIP je ispitao i troškove postupka. Na osnovu Zakona o parničnom postupku (ZPS), „Procesni troškovi se sastoje od troškova koji nastaju u toku sudskog procesa”.¹⁰ ZPS utvrđuje da se „troškovi postupka sastoje od troškova advokata, i drugih lica kojima zakon daje pravo na naknadu štete”.¹¹ Pored toga, ZPS nalaže da „stranka koja izgubi sudski proces ima obavezu da pokrije sve troškove stranke koja je pobedila u sudskom procesu, kao i sve druge troškove posrednika ako je pristupila sudskom procesu”¹²

U analizi 30 predmeta, KIP je utvrdio da samo u jednom predmetu tužilac nije tražio naknadu troškova postupka. Dok je u pet drugih slučajeva tužbeni zahtev odbijen, na osnovu ZPS-u, sud je odlučio da „svaka stranka snosi sopstvene troškove nastale usled sopstvenih procesnih radnji”.¹³ U ostala 24 predmeta, tužilac je tražio pokriće troškova postupka, koje je zahtev odobrio sud, obavezujući drugu stranu – uvek državnu instituciju – da te troškove pokrije.

Grafikon 20: Sudske odluke koje se odnose na troškove postupka u predmetima koji se analiziraju od strane KIP

¹⁰ Zakon o Postupku u Spor, Član 449, st. 1.

¹¹ Ibid, stav 2.

¹² Ibid, član 452.

¹³ Zakon o Postupku u Spor, Član 450.

8. Prosečni godišnji troškovi vezani za slučajeve jubilarnih zarada

Iz analize predmeta proizilazi da je prosečan iznos odobren za slučajeve jubilarne zarade u sudskom procesu oko 1300 evra. Takođe, prosečni troškovi postupka iznose oko 300 evra. Zakon o Obligacionim Odnosima (ZOO) utvrđuje kaznu u vidu kamate od osam odsto (8%) godišnje, osim ako podzakonskim aktom nije drugačije određeno.¹⁴

Na osnovu analize predmeta, prosečni troškovi za postupanje po predmetima jubilarne zarade izračunavaju se na sledeći način:

- Prosečan iznos odobren u tužbi je približno 1300 evra.
- Analiza pokazuje da je prosečno trajanje rešavanja predmeta u prvom stepenu 2 godine.
- Prosečni troškovi postupka iznose oko 300 evra.

Za obračun vremenske vrednosti novca na iznos od 1300 evra dodaje se zatezna kamata (8% za svaku godinu za dve godine), što iznosi 1.508 evra. Dodatak proceduralnih troškova od 300 evra rezultira prosečnim ukupnim troškovima od 1.808 evra za slučaj jubilarne plate. Imajući u vidu da su sudovi Kosova primili 15.719 predmeta povodom jubilarnih plata tokom poslednje tri godine, u proseku 5.240 predmeta godišnje, prosečni ukupni rashodi za ove predmete su oko 9.473.920 evra godišnje.

Ilustracija 1: Prosečni godišnji troškovi vezani za slučajeve jubilarnih plata

To znači da su godišnji troškovi koje država plaća za jubilarne zarade dostigli i do 10 miliona evra.

¹⁴ Zakon br. 04/L-077 za Obaveze, Član 382.

9. Glavni nalazi i zaključci

- Obim posla sudova je varirao tokom godina u smislu broja predmeta za jubilarne plate primljenih u kalendarskoj godini. 2021. godina je karakteristična po prijemu predmeta ove prirode. Inače, od ove do naredne dve godine 2022. i 2023. godine zabeležen je pad broja slučajeva jubilarnih zarada u odnosu na 2021. godinu. Međutim, statistika pokazuje opštu stabilnost u broju slučajeva jubilarnih plata, uz samo blagi porast od 2022. do 2023. godine.
- Bilo je primetno smanjenje predmeta jubilarnih zarada u odnosu na ukupan broj parničnih predmeta u parničnom postupku tokom tri godine. U 2021. godini jubilarni predmeti su činili 20% od ukupnog broja parničnih predmeta u parničnom postupku, koji je smanjen na oko 10% u 2022. godini i 8% u 2023. godini.
- U proseku u poslednje tri godine, otprilike svakih 300 stanovnika regiona Prištine je pokrenulo sudsku tužbu u vezi sa jubilarnim zaradama. Sledi region Mitrovice gde je otprilike svakih 360 stanovnika pokrenulo ovakvu tužbu. U regionu Gnjilana, otprilike svakih 425 stanovnika pokrenulo je tužbu za jubilarnu platu, dok je u regionu Prizrena približno svakih 740 stanovnika i u regionu Uroševca, otprilike svakih 880 stanovnika pokrenulo tužbu. Na dnu liste su region Peći sa otprilike svakih 965 stanovnika i region Đakovice sa otprilike svakih 1050 stanovnika koji je pokrenuo sudski spor za jubilarne plate.
- Sudijama je bilo potrebno u proseku 690 dana ili skoro dve godine da odluče prema zaslugama u prvom stepenu u ovim predmetima.
- Odluke u ovim predmetima su pokazale da je tužba u potpunosti usvojena u 70% slučajeva, delimično u 13% slučajeva, a odbijena u 17% slučajeva.
- Samo u jednom od 30 analiziranih slučajeva izvršeno je finansijsko veštačenje.
- U svim predmetima tužioce su zastupali branioci. Advokate su imenovali i plaćali sami Tužioци.
- U 80% slučajeva tužioци su tražili pokriće troškova postupka, što je sud odobrio obavezujući drugu stranu, uvek državnu instituciju, da te troškove pokrije.
- Finansijski troškovi koje plaćaju državne institucije za jubilarne zarade dostigli su i do 10 miliona evra.

10. Preporuke

- Ministarstvo Finansija, preko Vlade i Skupštine Republike Kosovo, izdvaja potreban budžet za opštine, tako da se slučajevi jubilarnih plata rešavaju administrativnim putem, a da se ne ide na sud.
Time bi se omogućilo da se dodelom budžetskih sredstava direktno bi ispunio zahteve ili potraživanja građana, čime bi se smanjio broj sporova koji povećavaju broj predmeta u sudu. Ovo se može smatrati pristupom usredsređenim na građane jer se fokusira na potrebe i iskustva pojedinaca, umesto da se jednostavno drži obraćanja pravnim institucijama i procedurama.
- Sudovi, nakon prihvatanja predmeta jubilarne zarade, moramo da obavestimo tužioce o mogućnosti upućivanja ovih predmeta na posredovanje kao alternativni postupak rešavanja sporova.
- Advokati odbrane koji zastupaju slučajeve penzije se podstiču da pokrenu rešavanje ovih slučajeva putem posredovanja.

